

میراث‌دار خوبی باشیم

جنگل هیرکانی تنها در بخشی از عمر دراز خود شاهد زندگی بشر روی زمین بوده است. این جنگل ۴۷ میلیون سال پیش از اینکه انسان به روی زمین بیاید، شکل گرفته است. جنگل‌های شمالی ایران توانسته‌اند از پس ناملایمات سخت روزگار، از جمله عصر یخبندان، جان سالم به در برند و پس از میلیون‌ها سال زندگی به ما ارث رسیده‌اند. باید سعی کنیم ما هم در این بین میراث‌دار خوبی برای کسانی باشیم که پس از ما خواهند آمد. با جنگل مهربان باشیم و از آن مراقبت کنیم.

هیرکانی بکر

جنگل‌های هیرکانی بزرگ‌ترین بخش از جنگل‌های پهن‌برگ هستند که تاکنون دو میلیون هکتار از آن‌ها باقی مانده و تنها ۳۰۷ هزار هکتار آن در حافظه میراث جهانی ثبت شده است. این ۳۰۷ هزار هکتار بخشی از جنگل‌های شمال ایران است که دست‌نخورده و بکر باقی مانده است. بکر یعنی اینکه نه در آن ساخت‌وسازی انجام شده است، نه جاده‌ای برای عبور و مرور و وسایل نقلیه دارد و نه در آن زمین کشاورزی ایجاد شده و تخریبی صورت گرفته است.

وقتی از پیچ‌وخم جاده‌های شمال کشور می‌گذریم و از دامنه‌های جنوبی البرز خود را به دامنه‌های شمالی آن می‌رسانیم، پایه نوار سرسبزی می‌گذاریم که سابقه شکل‌گیری آن به ۲۵ تا ۵۰ میلیون سال پیش بازمی‌گردد. ۲/۵ میلیون سال پیش وقتی تمام کشور کانادا، بخشی از شمال آمریکا و اروپا درگیر یخبندان شد و سوز سرما و یخ در حال پیشروی بود، بسیاری از جنگل‌های پهن‌برگ کره خاکی از بین رفتند. در این میان تنها نوار سبز شمال ایران بر جا ماند. نواری که ۸۵۰ کیلومتر دراز دارد و پر است از انواع و اقسام گونه‌های گیاهی و جانوری متنوع. گونه‌هایی که بعضی از آن‌ها در هیچ نقطه دیگر زمین یافت نمی‌شوند.

این نوار سبز رنگ چنان ارزشمند است که در تیرماه ۱۳۹۸ «کمیته میراث جهانی یونسکو» با رأی قاطع اعضایش، آن را میراثی با ارزش و متعلق به تمام انسان‌های روی کره خاکی دانست. این نوار سبز رنگ که آن را «جنگل‌های هیرکانی» می‌نامیم، در پنج استان ایران پراکنده است و از شمال استان خراسان شمالی تا بخشی از کشور جمهوری آذربایجان را دربر می‌گیرد.

نوار سبز کهن سال

عبور ابرها ممنوع

در جنگل‌های هیرکانی علاوه بر درختان و گیاهان می‌توان منظره‌های زیبای دیگری را هم دید. رودخانه‌ها، آبشارها و دریاچه‌ها از جمله زیبایی‌های چشم‌نواز جنگل‌های دامنه شمالی رشته‌کوه البرز هستند. همین رشته‌کوه البرز باعث تولد و ادامه حیات جنگل‌های شمالی ایران بوده است. رشته‌کوه البرز که سر در آسمان دارد، جلوی پیشروی ابرها به مرکز ایران را می‌گیرد. ابرها هم در همین نوار شمالی بارشان را زمین می‌گذارند و می‌بارند تا جنگل‌های شمال ایران جان بگیرند.

جایی برای زندگی

جنگل هیرکانی مدام در حال زایش و به‌روز شدن است و چشم بسیاری از جانداران ساکن آن به ادامه حیات و سرزندگی آن است. جنگل‌های شمالی ایران محل زندگی ۲۹۸ گونه پرنده و ۹۸ گونه پستان‌دار است و ۱۵۰ گونه گیاه‌بومی در آن نفس می‌کشند. شاید در یکی از جنگل‌گردی‌هایتان در این نوار شمالی بتوانید خرس، آهو، گوزن، سمور، روباه، سنجاب، عقاب، جغد، دارکوب یا حتی یک پلنگ باشکوه را ببینید.

قاتلین هیرکانی

گاو و گوسفندان یکی از قاتلین جنگل‌های هیرکانی هستند. چرای بی‌رویه دام باعث کم‌رمق شدن و از بین رفتن جنگل‌های هیرکانی شده است. گوسفندان هنگام چراه‌جوانه گیاهی را می‌خورند و زمین را از سرسبزی خالی می‌کنند. همچنین بخش بزرگی از جنگل‌های شمال ایران توسط انسان نابود و خشک شده است تا در آن کشت و کار شود. اگر به همین شیوه رفتار کنیم، شاید زمانی برسد که در هیچ کدام از پنج استان ایران، یعنی خراسان شمالی، گلستان، مازندران، سمنان و گیلان، اثری از جنگل هیرکانی یافت نشود.

منبع: <http://elmnet.ir>

اسکن کنید و با جنگل‌های هیرکانی آشنا شوید